

**ბინარული ოპოზიცია ჩემი/სხვა
გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობაში
„სიკვდილი მთებში“**

**THE BINARY OPPOSITION MY/OTHER
IN GURAM RCHEULISHVILI'S STORY
“A DEATH IN THE MOUNTAINS”**

ნინო წერეთელი

Nino Tsereteli

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: ქართველი მწერალი, გერმანელი მწერალი,
ოპოზიცია „ჩემი/სხვა“

Key words: Georgian writer, German writer, Opposition my/other

1957 წელს გერმანელი მწერალი, ალფრედ კურელა, ოჯახთან ერთად საქართველოში, ხევსურეთში, სამოგზაუროდ ჩამოვიდა. აქ დატრიალებული ტრაგედიის უშუალო მომხმე ქართველი მწერალი, გურამ რჩეულიშვილი, გახდა. რეალური ისტორია დაედო საფუძვლად მის გახმაურებულ მოთხრობას „სიკვდილი მთებში“, რომელიც 1957 წელს, მოვლენების კვალდაკვალ, დაინერა, აღნიშნული მოთხრობა მწერლის სიცოცხლეში, 1958 წელს, ჟურნალ „ცისკარში“ გამოქვეყნდა. მოთხრობის უცხოენოვანი გამოცემებიდან მნიშვნელოვანია გერმანული (მთარგმნელი ლუცია ქურდიანი) და ინგლისური (მთარგმნელი არჩილ ხანთაძე) თარგმანები.

მოგზაურობის მოყვარული და თავგადასავლების მაძიებელი ოჯახი (დედა, მამა, შვილი), საოცნებო ადგილას, მთებში, ხევსურეთში, დღეობებსა და ხატობებს ელოდება, მაგრამ ალფრედ კურელას მეუღლისთვის ცხენის ქენება საბედისწეროდ მთავრდება, ის აქ, ხევსურეთის ქაუხებში, ასრულებს სიცოცხლეს, სადაც გერმანელი მწერლისთვის ყველაფერი უცხოა – ხალხიცა და ბუნებაც. ამიტომაც თავსდატეხილი მოულოდნელი მწუხარება ჯერ კიდევ შეუცნობელია.

ქართველი მწერლისთვის უცხოა სიკვდილი მთებში, რადგან მთებთან სიახლოვე სიცოცხლის ძალის მომნიჭებელია და „უკვირს სიკვდილიც და სიცოცხლეს, რომლებიც სიკვდილთან ერთად აქ გაიცნო“. თუ სხვას აკვირვებს გერმანელი მწერლის მშვიდი და განონასწორებული საქციელი, ქართველ მწერალი გრძნობს კურელას მწუხარების სიმძიმეს და მოსწონს კიდევ გერმანელი მწერალი, რომელიც ყოველნაირად იკავებს თავს, რომ თავისი დარდით სხვა არ შეაწუხოს და როგორც რჩეულიშვილი წერს: „ითვალისწინებს დარდს პერსპექტივაში“.

გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობის პერსონაჟებს სიკვდილის განცდააერთიანებთ. ორივე მწერალი – ქართველიცა და გერმანელიც, მხატვრული ტექსტის სივრცეში მთავარი გმირები არიან. მათი და მოთხრობის სხვა გმირების განცდებით შესაძლებელია, მოთხრობაში „ბინარული ოპოზიციის, „ჩემი/სხვა“, განვითარებაზე ვიმსჯელოთ.

ვფიქრობთ, აღნიშნული ოპოზიცია განსაკუთრებით საინტერესოდ გამოვლინდა მოთხრობის ხელნაწერში (ე.წ. შავ ვარიანტში), სადაც ყურადღება მივაქციეთ გმირის ვრცელ შიდა მონოლოგს, რომელიც მოთხრობის ტექსტში არ შესულა. საკითხთან მიმართებით მნიშვნელოვანია გურამ რჩეულიშვილის ალფრედ კურელასადმი მიწერილი პირადი წერილის გაანალიზებაც.

In 1957, the German writer Alfred Kurella came to visit Khevsureti, Georgia, with his family. Georgian writer Guram Rcheulishvili appeared a direct witness of the tragedy unfolding here. His sensational story, “A Death in the Mountains”, that was based on real events was written shortly after the 1957 incident. “A Death in the Mountains” was published in literary magazine “Tsiskari” in 1958, during the writer’s lifetime.

Keen travelers and adventurers – the family (mother, father and son), found themselves in an amazing spot, in the highlands of Khevsureti, looking forward to seeing the celebrations of Saint’s days and attending rituals. However, an unexpected accident during horse racing turned out to be tragic for Alfred Kurella’s wife and her life came to an end on the rocks of Khevsureti.

Death in the mountains is alien to the Georgian writer, because closeness to the mountains is a vital force and “he is surprised both by death and life, which he encountered there.” If others are surprised by the calm and balanced behavior of the German writer, the Georgian writer feels the weight of Kurella’s grief and even sympathizes with the German writer, who restrains himself in every possible way so as not to disturb others with his grief. As Rcheulishvili puts it: “keeps grief in perspective.”

The experience of death unites the characters. Both Georgian and German writer, are the main characters in the space of a literary text. With their experiences with other characters of the story, we can talk about the development of the binary opposition “my/ other” in this story.

We consider that the mentioned opposition is particularly interesting in the handwritten copy of the story (so-called rough version), where we paid attention to the extended internal monologue of the protagonist, which was not included in the story. On this issue, it is also important to analyze Guram Rcheulishvili's personal letter to Alfred Kurella.